ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

Strategic Leadership of School Administrator Affecting Student Quality in Schools under Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong

[1]วิรันทร์รัตน์ เสือจอย และ สงวน อินทร์รักษ์

[1]Wirunrat Suajoy and Sa-nguan Inruk

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

E-mail: [1]Wirunrat203@gmail.com, sanguan7724@gmail.com

Received September 8, 2021**; Revised** October 7, 2021**; Accepted** October 28, 2021

บทคัดย่อ .

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (2) เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง และ (3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 24 โรง ผู้ให้ข้อมูล โรงละ 8 คน จำนวน 192 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น คือ จำแนกตามจังหวัด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของยุคล์ และคุณภาพผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.985 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียนของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ด้านการประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ ด้านการให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ และด้านการระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา; คุณภาพผู้เรียน

Abstract

This article aimed to study (1) the strategic leadership of school administrators in schools under secondary educational Service Area Office Singburi Angthong; (2) the student quality in schools under secondary educational Service Area Office Singburi Angthong; and (3) the strategic leadership of school administrators affecting student quality in schools under secondary educational Service Area Office Singburi Angthong. The sample consisted of 24 schools under the secondary educational Service Area Office of Singburi Angthong. The respondents from each school were a school director, three deputy school directors or ahead of departments, and four teachers, a total of 192 respondents. They were selected by stratified random sampling. The instrument for collecting data was a questionnaire concerning strategic leadership based on Gary Yukl's concept and student quality on basic education standards and childhood education standards for schools' internal quality assurance from the Office of the Basic Education Commission. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The research results were found as follows: 1. The strategic leadership of school administrator in schools under secondary educational Service Area Office Singburi Angthong, as a whole, were at a high level; 2. The student quality in schools under secondary educational Service Area Office Singburi Angthong as a whole was at a high level; and 3. The strategic leadership on evaluating the likely outcomes of a strategy, involve other executives in selecting a strategy and identify promising strategies of administrator affecting to student quality in schools under secondary educational Service Area Office Singburi Angthong were found that as a whole 0.05 level at statistical significance.

Keywords: Strategic Leadership; School Administrator; Student Quality

บทนำ

ประเทศไทย 4.0 เป็นโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นการพัฒนาประเทศโดยนโยบายเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ดังนั้นต้องมีความเข้าใจ เข้าถึง จึงจะพัฒนาได้ โดยใช้ศักยภาพมนุษย์เป็นตัวนำ ขับเคลื่อนด้วยปัญญาของคน ต้องลงทุนให้มนุษย์เป็นผลผลิตที่ดีที่สุด (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2560) แต่ยังพบประเด็นปัญหา

ภายในประเทศไทย เช่น ปัญหาของระบบการศึกษาเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ Global Competitiveness index 2017–2018 ได้จัดให้ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 32 ในภาพรวม แต่การศึกษาตกอยู่ที่อันดับ 56 มหาวิทยาลัยไม่ติดอันดับใน 200 อันดับแรกในการจัดอันดับของ Times World University Rankings และ QS World University Rankings ในปี 2561 (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการนำสถานศึกษาก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงและสภาพปัญหาในปัจจุบัน แน่นอนว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายในขององค์กร ได้แก่ ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ ครู เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ในยุคประเทศไทย 4.0 หรือ Thailand 4.0 การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบริบทของสถานศึกษา การทำให้ครูยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม และการเปลี่ยนต่างๆนั้น จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหลักการจัดการศึกษาที่ดีนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึง กิจกรรมหลัก 3 รูปแบบ คือ 1) การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร และ 3) การทบทวนการออกแบบองค์การเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการการเปลี่ยนแปลง (สุกัญญา แช่มช้อย, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้นำคนสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานของบุคลากรภายในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากการศึกษาพบสภาพปัญหาเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำแนกตามการรับรอง พบว่า ผลการประเมินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่าทอง จำนวนทั้งหมด 26 แห่ง มีผลไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวนถึง 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.92 และจากการศึกษาผลการตรวจสอบและผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง พบสภาพปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน พบจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ 1) นักเรียนควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สรุปความรู้ได้ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในแก้ปัญหาในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ต้องเร่งพัฒนาผู้เรียนให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตามหลักสูตรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าของผลการทดสอบระดับชาติ 3) สร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับนักเรียนเพื่อมุ่งให้นักเรียนได้พัฒนากรอบแนวคิดของตนเองอย่างสมวัย 4) ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเป้าหมายในการดำรงชีวิต 5) การใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมตามกาลเทศะเน้นเพื่อการพัฒนาการเสาะแสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง 6) สถานศึกษาควรพัฒนานักเรียนด้านความสามารถการสื่อสารภาษาอังกฤษให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามวัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2561) นอกจากนี้ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O–net) ปีการศึกษา 2562 เมื่อพิจารณาจากการเปรียบเทียบระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง กับระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานพบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่า –0.79 และ ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่า –0.87 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2564)

บทความวิจัยนี้นำเสนอ การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เพื่อให้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์อันจะเป็นองค์ความรู้ในการนำไปวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการบริหารงานของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สิงห์บุรี อ่างทอง

3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นเหตุผลสนับสนุนการวิจัย และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นความสามารถในการทำนายอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์ มีการยืดหยุ่น และให้อำนาจผู้อื่นสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ (Byrd, 1987) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สร้างขึ้นจากคุณลักษณะและการกระทำที่จากการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ มีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา และอาจเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Henry & Teryl, 2013) มีความสามารถในการคาด การณ์ มีมุมมองระยะยาวและสร้างความยืดหยุ่นให้องค์การบรรลุเป้าหมาย โดยมีขอบเขตความรับผิดชอบงานทั้งองค์การ (Finkelstein & Hambrick, 1996) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นการที่ผู้นำใช้กระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กร นำไปสู่การสร้างและปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2557) แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและการจัดลำดับความสำคัญ 2) การประเมินจุดอ่อนจุดแข็งในปัจจุบัน 3) การกำหนดสมรรถนะหลัก 4) การประเมินความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง

ด้านกลยุทธ์ 5) การระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล 6) การประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ และ 7) การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ (Yukl, 2006)

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกในการพัฒนาองค์การในเชิงกลยุทธ์ มีการคาดการณ์และมีมุมมองระยะยาวเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน สามารถประเมินและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อให้องค์การสามารถพัฒนาอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียน ประกอบไปด้วย 1) ผู้มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย 2) บุคคลแห่งการเรียนรู้ 3) ผู้คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) ผู้มีความเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี 5) ผู้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 6) ผู้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะมีคุณภาพจะต้องมีลักษณะดังนี้ 1) การมีวินัย 2) การมีความขยัน 3) การตรงต่อเวลา 4) การมีความเคารพนับถือ 5) สามารถทำงานเป็นทีมได้ 6) การมีความมั่นใจ 7) มีความรับผิดชอบ (MIT Pune's Vishwashanti Gurukul, 2021) ตัวชี้วัดการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี ภาวะโภชนาการที่สมบูรณ์และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (UNESCO, 2021) การวัดทักษะของผู้เรียนที่มีคุณภาพนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้ 1) ด้านการประมวลผลข้อมูล 2) ด้านค่านิยม 3) ทักษะด้านการเรียนรู้ 4) ด้านทักษะภายในตัวบุคคล 5) ด้านทักษะการคิด (Utschig, Newton & Bryan (2021) ตลอดจนข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นเป้าหมาย หรือกรอบทิศทางการกำหนดมาตรฐานของโรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Phumphongkhochasorn et al., 2021)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) มีแนวทางการประเมินคุณภาพผู้เรียน โดยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของคุณภาพผู้เรียน ประกอบไปด้วย 2 ด้าน 10 ประเด็นพิจารณา คือ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่ 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ 2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม จากการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของยุคล์ และนำแนวคิดคุณภาพผู้เรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้เป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ Yukl (2006) ส่วนคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษา ดังแผนภาพที่ 1

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X_{tot})		**คุณภาพผู้เรียน** (Y_{tot})
1) การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและการจัดลำดับความสำคัญ(X_1) 2) การประเมินจุดอ่อนจุดแข็งในปัจจุบัน (X_2) 3) การกำหนดสมรรถนะหลัก (X_3) 4) การประเมินความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์ (X_4) 5) การระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล (X_5) 6) การประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ (x_6) 7) การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ (x_7)	➡	1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ (Y_1) 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา (Y_2) 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Y_3) 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร(Y_4) 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา (Y_5) 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ (Y_6) 7) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด(Y_7) 8) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย (Y_8) 9) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย($_{Y9}$) 10) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม (Y_{10})

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนรัฐบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 24 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 8 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้ากลุ่มงานฝ่ายบริหารต่าง ๆ จำนวน 3 คน และครู จำนวน 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 192

คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของยุคล์ (Yukl, 2006) และคุณภาพผู้เรียน ได้นำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานตามคู่มือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในที่นี้ ศึกษาเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาและเนื้อหาตามข้อเสนอ แนะ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.8–1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานฝ่ายบริหารต่าง ๆ จำนวน 3 คน และครู จำนวน 4 คน ของโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 โรง โรงเรียนละ 8 คน รวม 32 คน ได้แก่ โรงเรียนท่าวุ้งวิทยาคาร โรงเรียนบ้านเบิกวิทยาคม โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ และโรงเรียนเนินขามรัชประชานุเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการของครอนบาค โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิอัลฟา มีค่าความเชื่อมั่น 0.985

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความร่วมมือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 24 แห่ง เพื่อแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่ และร้อยละ การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1977) การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง สถิติที่ใช้คือวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. =0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและการจัดลำดับความสำคัญ

($\bar{X}$ = 4.52, S.D. =0.52) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.52–0.60 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวม (X_{tot})

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและการจัดลำดับความสำคัญ ($X_{1)}$	4.52	0.52	มากที่สุด
การประเมินจุดอ่อนจุดแข็งในปัจจุบัน (X_2)	4.45	0.56	มาก
การกำหนดสมรรถนะหลัก (X_3)	4.39	0.57	มาก
การประเมินความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์($X_{4)}$	4.43	0.59	มาก
การระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล (X_5)	4.43	0.61	มาก
การประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ (X_6)	4.41	0.60	มาก
การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ (X_7)	4.48	0.60	มาก
รวม (X_{tot})	**4.45**	**0.54**	**มาก**

2. คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายด้านพบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.52–0.59 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบ สอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวม (Y_{tot})

คุณภาพผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ (Y_1)	3.93	0.61	มาก
มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา (Y_2)	3.89	0.52	มาก
มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Y_3)	3.96	0.54	มาก
มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Y_4)	4.16	0.59	มาก
มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา (Y_5)	3.86	0.57	มาก
มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ (Y_6)	4.13	0.57	มาก
การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด(Y_7)	4.48	0.50	มาก
ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย (Y_8)	4.52	0.50	มากที่สุด
การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย (Y_9)	4.48	0.48	มาก
สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม (Y_{10})	4.46	0.53	มาก
รวม (Y_{tot})	**4.18**	**0.42**	**มาก**

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวม (Y_{tot}) คือ การประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ (X_6) การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ (X_7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล (X_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{tot} = 1.805 + 0.419(X_6) + 0.328(X_7) - 0.212(X_5)$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง มีความสามารถในการจัดทำแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา อีกทั้งสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับสถานศึกษาอื่น นำไปสู่การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการได้เปรียบของสถานศึกษาที่ใช้การพิจารณาการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีการพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนด้วย รวมถึงการประเมินความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์ และการประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการลงมือปฏิบัติ มีความสามารถในการบริหาร กลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามุ่งสู่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ Dubrin (1998) และ Maghroori & Rolland (1997) ที่มีทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์เป็นกระบวนการของการกำหนดทิศทางและกระตุ้นเพื่อแรงบันดาลใจ เพื่อสร้างและนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ เพื่อบรรลุและรักษาไว้ซึ่งวัตถุประสงค์ขององค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรารักษ์ หนึ่งโชคชัย และ ประยุทธ ชูสอน (2558) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ตามลำดับ สอดคล้องกับการวิจัยของ ชุติมาพร เชาวน์ไว (2564) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร การกำหนดนโยบาย การนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินผล และการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ดำเนินตามนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 ด้านคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม มีจิตสำนึกที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ตามที่สถานที่ศึกษากำหนด รวมถึงผู้เรียนมีสุขภาพกายที่แข็งแรง มีสุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัว ชุมชน และสังคม นอกจากนี้อีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน นั่นคือสถานศึกษาเดิมของผู้เรียนก่อนจะไปสู่ในระดับที่สูงขึ้น โดยหากสถานศึกษาเดิม จัดการเรียนการสอนที่บกพรองทางด้านมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนจะสร้างปัญหาแก่ผู้เรียนเพราะความเหลื่อมล้ำทางด้านมาตรฐานทางการจัดการเรียนการสอนทำให้เมื่อผู้เรียนผ่านการเรียนที่หลากหลายสถาบัน จะพบปัญหาการทำความเข้าใจหรือมีพื้นฐานที่ไม่เพียงพอต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูง (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพล พรเพ็ง (2562) ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ มีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรีภาพ มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวม คือ การประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำกลยุทธ์มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของภารกิจของสถานศึกษา ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมและขอบเขตได้กว้างขวางและชัดเจน เพราะการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์มีการวิเคราะห์ปัญหาในระดับที่มีนัยสำคัญต่ออนาคตของสถานศึกษา ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำกลยุทธ์จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษาตามทิศทางที่ชัดเจนและเป็นเครื่องนำทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับสมาชิก โดยช่วยให้สมาชิกเข้าใจในวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนขององค์การ ไม่ก่อให้เกิดความสับสนหรือความขัดแย้งในการทำงาน สอดคล้องกับ Henry & Teryl (2013) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สร้างขึ้นจากคุณลักษณะและการกระทำที่ครอบคลุมการดำเนินการตามรูปแบบการเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จทั้งหมด ในโลกที่มีการ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนจะชี้นำผู้นำโรงเรียนผ่านกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องโดยคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและวางแผนสำหรับพวกเขา และสังเกตว่าแผนจะต้องยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง กระบวนการวางแผนและการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต้องได้รับคำแนะนำจากวิสัยทัศน์ที่เข้มแข็งของโรงเรียน เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพของผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัด ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือระหว่างทีมผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆในการกำหนดและพัฒนากลยุทธ์ที่ดี ซึ่งหากกระบวนการบริหารสถานศึกษาภายใต้หลักภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นไปตามกรอบแนวทางที่ชัดเจนนั้น จึงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิราพร ดีบุญมี, วัลลภา อารีรัตน์ (2557) ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้ด้านการกำหนดกลยุทธ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสารสมัยใหม่ที่สามารถแพร่กระจายข่าวสารข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจึงต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนต้องใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารในปัจจุบันต้องเป็นผู้นำรูปแบบของผู้นำชนิดที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์การ คุณสมบัติที่สำคัญคือเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยภาพรวม ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคาดการณ์สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นหลังมีการดำเนินงานตามกลยุทธ์ทั้งในเชิงบวกและลบ

2) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือระหว่างทีมผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ในการกำหนดและพัฒนากลยุทธ์ที่ดี สามารถเลือกกลยุทธ์ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้

3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองการณ์ไกล สามารถประเมินกลยุทธ์ต่างๆ อย่างรอบคอบ โดยไม่ด่วนตัดสินใจที่กลยุทธ์ใด กลยุทธ์หนึ่งสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับพันธกิจและบริบทของสถานศึกษา สามารถบริหารกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นอีกกลไกสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาสู่เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในลักษณะ เก่ง ดี และมีสุข ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

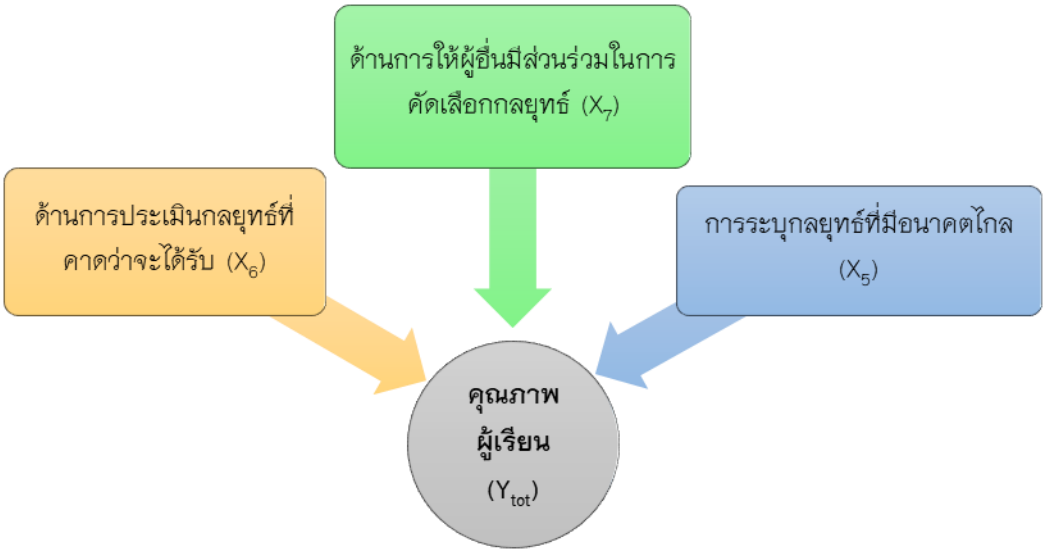

สรุป

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ด้านการประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ ด้านการให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลยุทธ์ และด้านการระบุกลยุทธ์ที่มีอนาคตไกล ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตมาเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า การประเมินความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์ การประเมินผลของกลยุทธ์ที่คาดว่าจะได้รับ และการกำหนดสมรรถนะหลัก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ใน 3 ลำดับสุดท้าย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการกำหนดความสามารถและภารกิจหลักที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาเพื่อสร้างจุดแข็งที่ชัดเจนของสถานศึกษา นำไปสู่ข้อได้เปรียบของสถานศึกษาที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงของพลวัตทางสังคม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการประเมินความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์และผลที่คาดว่าจะได้รับทั้งในเชิง

บวกและลบ มีการเตรียมแผนเผชิญกับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น และเน้นถึงความสามารถในการนำพาสถานศึกษาไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

2. จากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตมาเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่า มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ใน 3 ลำดับสุดท้าย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนากลยุทธ์ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้วยกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3Rs8C โดย 3Rs ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลข เป็น 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้าน ความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้และความมีเมตตากรุณา มีวินัย คุณธรรมจริยธรรม โดยบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรสถานศึกษาให้เพิ่มสูงขึ้นตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3. จากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้คือ ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 2 (ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี ปทุมธานี สระบุรี อ่างทอง)

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *(ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กุมภาพันธ์ 2562.* สืบค้นจาก https://km.thai.ac

ชุติมาพร เชาวน์ไว. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 3*(1), 19–28.

วรารักษ์ หนึ่งโชคชัย และ ประยุทธ ชูสอน. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38*(1), 107–114.

วิราพร ดีบุญมี และ วัลลภา อารีรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 8*(3), 198–205.

สุพล พรเพ็ง. (2562). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงธนใต้. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10*(2), 452–467.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2560). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล.* พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560) *ปาฐกถาศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ครั้งที่ 8 เรื่อง การบริหารการศึกษาเพื่อร่วมสร้างประเทศไทย 4.0.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. (2561). *รายงานการสังเคราะห์ผลการตรวจสอบและผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ประจำปีการศึกษา 2560.* สิงห์บุรี: กลุ่มนิเทศติดตามฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. (2564) แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สิงห์บุรี: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *ร่างยุทธศาสตร์การศึกษาขั้นพื้นฐาน 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580).* สืบค้นจาก https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2019/06.-2561-2580.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561) *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2557). *นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555–2559)*. กรุงเทพฯ,โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและนานาทัศนะร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธ์.

Best, J. W. (1977). *Research in Education*. New Jersey: Prentice–Hall.

Byrd, E. R. (1987). Corporate Leadership Skills: A New Synthesis. *Organizational Dynamics, 16*, 34–43.

Dubrin, A. J. (1998). *Leadership: Research Finding, Practice and Skills.* Boston: Houghton.

Finkelstein, S., & Hambrick, D. (1996). *Strategic Leadership: Top executives and their effects on organizations*. Minneapolis: West Publishing.

Henry, W. S., & Teryl, J. L. (2013). Strategic Leadership in Schools. *Education, 133*(3), 350–355.

Maghroori, R., & Rolland, E. (1997). Strategic Leadership: The Art of Balancing Organizational Mission with Policy, Procedures, and External Environment. *The Journal of Leadership Studies*, *4*(2), 62–81.

MIT Pune's Vishwashanti Gurukul. (2021). *Qualities of a Good Student.* Retrieved September 10, 2021, from https://www.mitgurukul.com/qualities–of–a–good–Student.php

Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprateep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures, 5*(1), 75–86.

UNESCO. (2021). *Information Literacy Resources Directory*. Retrieved September 10, 2021, from from http://edu.stou.ac.th/EDU/UploadedFile/23723–11.pdf

Utschig, T. T., Newton, S. M., & Bryan, J. S. (2021) *Measuring Skills across the Profile of a Quality Learner and of a Quality Engineer*. Retrieved September 10, 2021, from https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.847.7458&rep=rep1&type=pdf

Yukl, G. (2006). *Leadership in Organization*. (5th ed). New York: Courier Stoughton.